

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Uitkomst Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) Noordwest 15 juni 2023	TELEFOONNUMMER	+316625762279
		E-MAILADRES	erik.van.hoogstraten@provincie-utrecht.nl
DATUM	20-06-2023	DOMEIN/OPGAVE	SLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1745350103-43650	TEAM	SRO
VAN	Erik van Hoogstraten en Bart Althuis	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
BIJLAGEN	Kamerbrieven Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 2023 (ministerie van BZK) en MIRT-brief voorjaar 2023 (ministerie van IenW)		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Op 15 juni 2023 heeft het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) Noordwest plaatsgevonden tussen een Utrechtse bestuurlijke afvaardiging en bewindspersonen van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Economische Zaken (EZK) en Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV). Het BOL Noordwest was dit keer met name agenderend van aard. De agenda bestond uit drie hoofdonderwerpen: 1) Programma NOVEX; 2) Programma Woningbouw en Mobiliteit en 3) Bereikbaarheid en MIRT. Op 30 mei bent u per [brief](#) geïnformeerd over onze inzet op dit bestuurlijke overleg. Hierbij informeren wij u over de uitkomst van het bestuurlijke overleg voor de provincie Utrecht en onze regionale partners.

Toelichting:

De tijdens het BOL Noordwest gemaakte afspraken zijn door het Rijk verwoord in de Kamerbrieven '[Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 2023](#)' (inclusief bijlagen) en '[MIRT-brief voorjaar 2023](#)' (inclusief bijlagen).

1. Programma NOVEX

(Opmaat naar) Provinciaal Ruimtelijk voorstel Utrecht

Tijdens het BOL Noordwest is het bestuurlijke gesprek gevoerd over het tweede ijkmoment op weg naar een Provinciaal Ruimtelijk Voorstel Utrecht in oktober 2023. Hiervoor zijn door de provincie Utrecht denkrichtingen, uitdagingen en daaraan gekoppelde kansen in beeld gebracht. Wij hebben in het BOL Noordwest drie urgente uitdagingen ter bespreking geagendeerd waar we het Rijk op korte termijn bij nodig hebben: 1) Ontwikkeling van een robuust watersysteem; 2) Aanpak van netcongestie en 3) Groen Groeit Mee.

Ad1) Rijk en regio hebben de noodzaak van de ontwikkeling van een robuust watersysteem erkend. Zij hebben knelpunten gesignaleerd op de zoetwaterbeschikbaarheid in relatie tot vernatting van veenweiden, en tegengaan van verdroging op de Utrechtse Heuvelrug en de beekdalen op de hoge zandgronden. Partijen gaan met elkaar in overleg over hoe deze knelpunten verder te onderzoeken en hoe te komen tot oplossingen.

Ad 2) Rijk en regio hebben bevestigd dat de aanpak van netcongestie een urgente uitdaging is. Zij hebben de (versoepeling van de) vergunningplicht in het kader van stikstof voor de realisatie van projecten van netinfrastructuur met elkaar besproken. Eveneens hebben ze het belang van het vooraf toetsen van ruimtelijke ontwikkelingen aan beschikbare transportcapaciteit op het elektriciteitsnet met elkaar gedeeld. Het Rijk wil daartoe samen met de regionale partijen verkennen hoe energie voldoende geborgd kan worden in het RO-stelsel. Tevens hebben Rijk en regio afgesproken om mogelijke innovatieve oplossingen zoals proeftuinen voor Energy Hubs en net neutrale woningbouwlocaties (off-grid, smart-grid en batterijsystemen) via bijvoorbeeld het Stimuleringsprogramma e-hubs te onderzoeken.

Ad 3) Rijk en regio hebben bevestigd dat tijdens het BO MIRT op 7 november 2023 de voortgang wordt besproken van de afspraak uit het BO MIRT 2022 om “maatregelen voor het groen-blauwe raamwerk van o.a. groen groeit mee en de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties te concretiseren en op basis daarvan afspraken te kunnen maken om de financiering van de benodigde ingrepen verder te brengen.” Partijen gaan met elkaar in gesprek over het opstellen van een concrete businesscase gekoppeld aan de NOVEX-gebieden verstedelijking om hiermee invulling te geven aan de afspraak uit 2022.

NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort

In het BOL Noordwest is het [concept van het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort 'Gezond groeien in nabijheid'](#) besproken. Dit concept is opgesteld op basis van het Ontwikkelperspectief 'Utrecht Nabij' en het Ontwikkelbeeld 'Regio Amersfoort Centraal' en gaat uit van eerder gemaakte structurerende keuzes. Het Ontwikkelperspectief is een bouwsteen voor het Provinciaal Ruimtelijk Voorstel Utrecht. Tevens is in het BOL Noordwest afgesproken om op basis van het Ontwikkelperspectief een Adaptief Programma en Regionale Investeringsagenda op te stellen. Het definitieve Ontwikkelperspectief en een eerste versie van het Adaptief Programma en Regionale Investeringsagenda zullen op het BO MIRT Noordwest van 7 november 2023 worden geagendeerd.

Programmatische bekostiging Metropoolregio Utrecht (MRU)

Rijk en regio hebben in het BOL Noordwest afgesproken om in de MRU met een pilot programmatische bekostiging te starten. Voor het in het BO MIRT 2022 afgesproken mobiliteitspakket grootschalige NOVEX-woningbouwlocatie Spoor- en A1-zone Amersfoort wordt hiertoe een aparte specifieke uitkeringsovereenkomst opgesteld. Programmatische bekostiging biedt extra mogelijkheden om de doelmatigheid van de aanwending van de beschikbaar gestelde middelen te vergroten.

NOVEX-gebied Groene Hart

Gedurende het BOL Noordwest is de voortgang van het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Groene Hart besproken. Dit Ontwikkelperspectief wordt opgesteld op basis van eerder gedane onderzoeken en afspraken uit de Bestuursovereenkomst Groene Hart. Het vormt een bouwsteen voor de provinciale ruimtelijke voorstellen van Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland. Naast aan de Ontwikkelperspectief wordt gewerkt aan een Uitvoeringsagenda met Regionale Investeringsagenda. Deze worden geagendeerd in het Bestuurlijk Platform Groene Hart. Ook hebben Rijk en regio het in het BOL Noordwest gehad over de noodzaak van beschikbaarheid van zoetwater voor de vernatting van het veenweidegebied.

2. Programma Woningbouw en Mobiliteit

Het ministerie van BZK investeert 51 miljoen euro in de ontwikkeling van de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties Groot Merwede (Utrecht en Nieuwegein) en Spoorzone Amersfoort. Dit is in het BO Leefomgeving Noordwest afgesproken. Uit deze financiële impuls is € 36 miljoen beschikbaar voor de herinrichting van openbare ruimte en groen- en watervoorzieningen in Groot Merwede, en € 15 miljoen voor bedrijfsverplaatsingen in Spoorzone Amersfoort. In het BOL Oost is afgesproken dat het ministerie van BZK € 7,5 miljoen investeert in de afkoop van milieucirkels en de aanleg van een stadspark binnen Spoorzone Veenendaal (onderdeel grootschalig NOVEX-woningbouwlocatie Foodvalley). De toegezegde middelen zijn een steun in de rug voor de gezonde stedelijke ontwikkeling van genoemde gebieden.

3. Bereikbaarheid en Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)

Herprioritering Mobiliteitsfonds

Voorafgaande aan het BOL Noordwest heeft het ministerie van IenW een herprioritering van het Mobiliteitsfonds aangekondigd. Het ministerie van IenW constateert dat door de stikstofproblematiek meerdere projecten stilliggen. Tegelijkertijd kampt het ministerie van IenW met steeds meer excessieve prijsstijgingen en tegenvallers op aanleg projecten. Daarom focust het ministerie van IenW op wat wel kan en zet zij de financiële middelen en capaciteit zo in dat de bereikbaarheid en veiligheid daar het meeste van profiteren. Dit betekent een 'financiële schuif' van aanleg projecten naar inzet op het in stand houden van de hoofdwegen en hoofdvaarwegen.

Inmiddels is duidelijk geworden dat voor onze provincie deze financiële schuif concreet het 'pauzeren' van twee aanleg projecten betreft, te weten: 1) Rijksbijdrage aan de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU) en 2) Rijksproject A28/A1 knooppunt Hoevelaken. Ook relevant voor onze regio is de voorgenomen pauzestand van de rijksprojecten A27 Eemnes - Zeewolde en de aansluiting A1/A30 in de provincie Gelderland.

In het BOL Noordwest hebben wij aangegeven begrip te hebben voor de genomen besluiten tot 'pauzeren' van projecten, gelet op de omstandigheden. Dat laat onverlet dat de opgave onverminderd groot is, mede gezien de relatie met de grote woningbouwopgave. De intentie is om de gepauzeerde projecten op termijn weer op te starten, dat is ook door het Rijk in het BOL bevestigd. Wij zullen hiervoor ook in de in de komende overleggen met het Rijk aandacht blijven vragen. Hierbij hebben we ook gesproken over dat deze besluiten wat ons betreft samen zouden moeten gaan met een verstevigde inzet op de mobiliteitstransitie. De kansen voor de werkgeversaanpak (programma Goedopweg) en het programma voor de realisatie van doorfietsroutes hebben we hierbij specifiek benadrukt.

Wat de consequenties van de financiële schuif c.q. pauzering van deze aanleg projecten is en welke kansen benut kunnen worden, wordt in de komende maanden door het ministerie van IenW in samenwerking met ons verder uitgewerkt. Hierbij wordt ook betrokken de herprioritering van het spoorwegenprogramma die in de begroting van 2025 opgenomen wordt. Het ministerie van IenW heeft benadrukt dat de opgaven waar de gepauzeerde aanlegprojecten invulling aan geven voor het Rijk onverminderd urgent zijn. In het BO MIRT 2023 worden de inhoudelijke en formele consequenties van de pauzering van de projecten benoemd en de benodigde aanvullende besluitvorming geagendeerd.

Regio alternatief Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht (ARU)

Tijdens het BOL Noordwest is de voortgang van het ARU besproken. De regio heeft van het Rijk de ruimte gekregen om een alternatief uit te werken voor het Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht. Onderdeel hiervan is ontsluiting via (hoogwaardig) OV en auto van nieuwe woongebieden in de regio (met name Rijnenburg), zonder dat de bak bij Amelisweerd wordt verbreed. Het alternatief wordt uitgewerkt op basis van de oorspronkelijke doelen van het Tracébesluit (doorstroming en bereikbaarheid verbeteren, verkeersveiligheid verbeteren en leefbaarheid niet verslechteren). Daarnaast werkt de regio aan de invulling van een alternatief, waarbij de duurzame ontwikkeling van mobiliteit centraal staat. De mobiliteitstransitie naar meer lopen, fietsen en OV maakt hier een belangrijk onderdeel van uit. Afgesproken is dat we dit najaar over het alternatief voor het Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht met de minister van IenW in gesprek gaan.

Vervolprocedure / voortgang:

De tussen Rijk en regio gemaakte afspraken worden verder opgepakt. Over onze inzet, de inhoudelijke keuzes en financiering blijven wij met u in gesprek. In ieder geval zal dat zijn voor het BO MIRT, dat op 7 november 2023 zal plaatsvinden.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen